

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappeneer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdartikel: De leer der „gemeene gratie“ bij de remonstranten. 7 (slot). — Uit de Schrift: De weg terug in Jezus Christus en dien gekruisigd (Gen. 3:22. Openb. 22:12a, 14). — Kerkelijk leven: Lichaam, 2. Caricatuur? Het goed recht der vrijmaking, 2. Candidaats-examen. — Op en om 't kerkplein: De taal van Gods

volk. — Gedicht. — Pol. en Soc. leven: De crisis van het gezag in het bedrijfsleven, 15. — Zending en Ev.: Een niet geplaatst artikel: China, Mott etc., 1. — Vrouwen-leven: Een woord aan onze zusters. — Perschoon. — Kerknieuws.

barenden Geest tot het nieuwe leven uit Christus. Dit hield niet in een loochening van 't bestaan van een „zeker licht der natuur“ als overblijfsel van de oorspronkelijk hem verleende gaven, dat den mensch, krachtens Gods wil tot bewaring van de constitutionele verbondsverhouding tot God (welke door God gehandhaafd werd en eeuwig gehandhaafd zal worden) mensch deed blijven, en alzoo de onverkort aansprakelijke partij in dat verbond. „Opdat ze niet te verontschuldigen zouden zijn“, zegt Rom. 1:20. Ook de wraak des verbonds postuleert, eischt, dat de mensch mensch blijve, een volwaardig „vat“ van Gods rechtvaardigen toorn.

En wel verre van dat „licht der natuur“ (gelijk de remonstranten van die dagen pleegden te doen) met den naam „genade“, hetzij „algemeene“ of ook „voorgaande“, „voorkomende“ of „voorbereidende“ genade te noemen, beleden onze vaders dat het

„zoo verre van daar is, dat de mensch door dit licht der natuur zoude kunnen komen tot de zaligmakende kennis Gods en zich tot Hem bekeeren, dat hij ook in natuurlijke en burgerlijke zaken dit licht niet recht gebruikt; ja veel meer ditzelve, hoedsnig het ook zij, op onderscheidene wijze geheel bezoeft en in ongerechtigheid ten onder houdt; en dewijl hij dit doet, zoo wordt hem alle verontschuldiging voor God benomen“. (D. L. III/IV, 4).

De Dordtsche vaders spraken van „algemeene genade“ niet anders dan in dien zin dat de prediking van het Woord der verzoening u it gaat en uitgaan moet tot alle menschen, en dat niemand daarvan uitgesloten wordt. Maar een brug van de z.g.n. „algemeene genade“ van het natuurlijk licht tot de zaligmakende genade der wedergeboorte kende hun belijdenis niet.

Want van die wedergeboorte van de naar Gods welbehagen uitverkoren kinderen beleden ze dat ze is

„die vernieuwing nieuwe schepping, opwekking van de dooden en levendmaking, waarvan zoo heerlijk in de Schrift gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt. En deze wordt in ons niet teweeg gebracht door middel van de uiterlijke prediking alleen, noch door aanrading of zulke manier van werking, dat, wanneer nu God Zijn werk volbracht heeft, het alsdan nog in de macht des menschen zoude staan wedergeboren te worden of niet wedergeboren te worden, bekeerd te worden of niet bekeerd te worden.“

„Maar het is een gansch bovennatuurlijke, een zeer krachtige en tegelijk zeer zoete, wonderbare, verborgene en onuitspreklijke werking, dewelke, naar het getuigenis der Schrift (die van den Auteurs van deze werking is ingegeven) in hare kracht niet minder noch geringer is dan de Schepping of de opwekking der dooden“. (D. L. III/IV, 12).

Drogham.

H. J. MEIJERINK.

CORRESPONDENTIE

Het is ons plan volgende maand te disponeeren over het abonnementsgeld van 1 April—30 September 1949. Abonnees die er de voorkeur aan geven het verschuldigde bedrag ad f 4.— per giro te voldoen, verzoeken wij vriendelijk dit te doen vóór 2 April a.s. op postrekening No. 406040 Bureau „De Reformatie“, met vermelding van den juiste naam volgens het adresbandje.

Abonnees, welke via den Boekhandel zijn geabonneerd, moeten niet aan ons, doch aan hun boekhandelaar betalen. De Uitgevers.

De leer der „gemeene gratie“ bij de remonstranten (VII, slot)

HOOFDARTIKEL

Onderscheidingen in de genadegaven.

In nauw verband met deze procesmatige continuïteit der slechts in graad verschillende genadewerkingen, heeft de remonstrant de „soorten“ van genadegaven die God den zondaar verleent, dan ook zeer vermenigvuldigd. Een menigvuldigheid, waarvan het, uit vergelijking van de geschriften der remonstranten over deze materie, zeer moeilijk is een juiste indeeling, en van elk der „soorten“ een vaststaande karakteristiek te geven.

De „Remonstrantie“ van 1610 spreekt reeds van tenminste vierderlei „genade“. Art. IV toch begint met de woorden: (wij gelooven) „dat de genade Gods is het beginsel, voortgang en volbrengen alles goeds; ook zooverre, dat de wedergeborene mensch zelfs zonder deze voorgaande of voorkomende, opwekkende, volgende en medewerkende genade, noch het goede denken, willen of doen kan“..... enz. Ook de reeds meer genoemde Reinier Douteelock maakte in een pamflet*) uit het jaar 1609, gewag van „de bende der verscheyden genaden van de Jezuitische Ordonnantie“ die de remonstranten op het tapijt brengen om het onwederstandelijk en krachtdadig karakter der genade van wedergeboorte en bekeering te loochenen. Douteelock wijst daarbij op de verwantschap van systeem met Bellarminus. Hij zegt:

„Hiertoe (d.w.z. om plaats te maken voor den vrijen wil) werden te passe ghebracht alle die Bellarminsche distinctiën van de verscheyden ghenaden: Als van een generale ghenade, die allen menschen ghemeyn is. Noch een andere generale ghenade die ghenoechsaem is tot de salicheit. Een andere die crachtigh is. Item: een helpende, een voorkomende, een navolghende ghenade, ende dierghelike meer“.

Het is, gelijk we opmerkten, moeilijk, uit hetgeen de remonstranten met deze termen aangeduid hebben, met nauwkeurigheid aan te wijzen wat ze inhouden. Vergelijking van het een met het ander geeft hier geen volkomen zekerheid. Zoo is, het b.v. moeilijk te zeggen wat ze verstaan hebben onder „genoegzame genade“. De eene plaats geeft den indruk dat men hieronder verstaat de algemeene openbaring van Gods werken in de Schepping en Voorzienigheid; de andere doet meer denken aan de verkondiging van het Evangelie.

We zullen echter wel niet zóóver mistasten als we ons de verhoudingen ongeveer zoo denken: „voorgaande“ of „voorkomende“ genade: de stabilisatieering door Gods algemeene Geesteswerken, krachtens Zijn algemeen genadeverbond met alle menschen, van de natuurlijke krachten en faculteiten in den mensch, n.l. van het redelicht en den vrijen wil, alsmede mogelijk de genadewerking der algemeene Openbaring.

*) „Antwoorden op een seker schrift eens onbekenden“.

„Opwekkende“, „helpende“ en „genoegzame“ genade schijnt althans in verband gebracht te worden met openbaring van buiten af, hetzij dan algemeene, of bijzondere openbaring door het Woord. Een uitspraak in een „Corte Verklaringhe van de vijf Artickelen“ doet denken aan het laatste, omdat ze niet per se aan alle menschen gemeen wordt genoemd. Daar wordt gezegd dat

„de H. Geest alle en een yder, dien het Evangelium vercondicht wort, gheeft ofte bereyt is te geven soo vele ghenade als ghenoechsaem is, om bij seckere trappen te bevorderen des menschen bekeeringhe“.

De zoogenaamde „navolgende“ en „krachtige“ genade („krachtig“ met het oog op haar uitwerking, wel te verstaan) door de rechtstreekse verkondiging van het Evangelie, speciaal door zijn dreigingen en beloften, die den mensch blijft houden en krachtig voorhelpt op den weg der bekeering. De „kracht“ dier genade bestaat dan bijzonder in het voorstellen van en geroerd worden door de liefde van Christus voor zondaren, die tot wederliefde wekt.

Besluit.

Zoo heeft dus uit het voorgaande kunnen blijken, wat we in het begin aanwezen als het kardinale punt van afwijking in de remonstrantsche genadeleer, hoe in dit leersysteem, waarin het zwaartepunt der verlossing van Gods souvereine verkiezing is verlegd naar den vrijen wil van den mensch, niet alleen de radicale verdorvenheid en den dood der zonde in den gevallen mensch, die hem van nature tot een hater Gods maakt, wordt geloosend, maar ook, in overeenstemming daarmee, de zaligmakende genade van haar particulier karakter wordt beroofd.

De bijzondere genade Gods die, naar Gereformeerd belijden, subjectief haar centrum vindt in de wedergeboorte door den H. Geest, is hier niets anders dan het voortgaande proces van algemeene genadewerken Gods aan alle menschen, voortspruitende uit een tot alle zondaren uitgaande gunstige gezindheid in God en Zijn verlossingswil tot heel de wereld; en deze dan in haar uitkomst bepaald, niet door Gods onveranderlijk welbehagen, maar door de vrije wilsvaad van den mensch.

Daartegenover echter hebben onze gereformeerde vaders, en met name die van Dordrecht in het begin der 17e eeuw, in de boven aangeduide worsteling tegen den ten diepste eeuwenouden zelfverlossingswaan van het hoogmoedige menschenhart gesteld de ootmoedige en tegelijk krachtige belijdenis van den volkomen geestelijken dood des zondaars, en daarnaast die van het volmaakte souvereine welbehagen Gods in het vrijmachtig „roepen van de dingen die niet zijn alsof ze waren“ (Rom 4:17) ook in de herschepping van den geestelijken dooden zondaar door de krachtige werking van Zijn weder-